

SAĞLIK HİZMETLERİNDE FİYATLAMA PARAMETRELERİ

Dr. Semih BAYKARA
Ankara Güven Hastanesi İcra Kurulu Üyesi
02.04.2026 OHSAD

Özel Sağlık Kuruluşları,
sundukları sağlık hizmetleri için
fiyat belirlerken (cepten ödeme
yapan küçük bir grup dışında),
sözleşme yaptığı ödeyici kurum
ve kuruluşlarla olan anlaşma
oranlarına bağlı hareket etmek
zorundadırlar.

Ödeyici kurum/kuruluşlar ile hastaneler arasında yapılan sözleşmelerde fiyatlandırma yapılırken SUT, TTB HUV, Sağlık Bakanlığı (yatak ve ambulans fiyatları gibi..) listeleri referans alınmaktadır. Dolayısıyla listelerdeki fiyat ayarlamalarında (artışlarda) hastaneler tek başına belirleyici olamamaktadır.

Birer işletme olarak değerlendirildiğinde, hastanelerin hizmet üretirken, maliyetleri ile satış fiyatları arasındaki dengeyi yakından takip etme zorunluluğu vardır. Özellikle ülke enflasyonunun yüksek olduğu durumlarda, bu dengeyi doğru olarak belirleyerek önlemini almayan hastanelerin finansal sürdürülebilirliği zorlaşmaktadır.

Ülkemizde özellikle son 6 yılda yaşadığımız pandemi, deprem felaketi, ekonomik sorunlar nedeni ile Özel Sağlık Kuruluşları, ayakta kalabilme konusunda yaşadıkları sorunları daha yüksek sesle dile getirmeye başlamışlardır.

Gerçekten son yıllarda Hastanelerin finansal sıkıntıları, belirlenen fiyat düzenlemelerinin enflasyon oranları altında kalması nedeni ile mi gerçekleşmiştir?

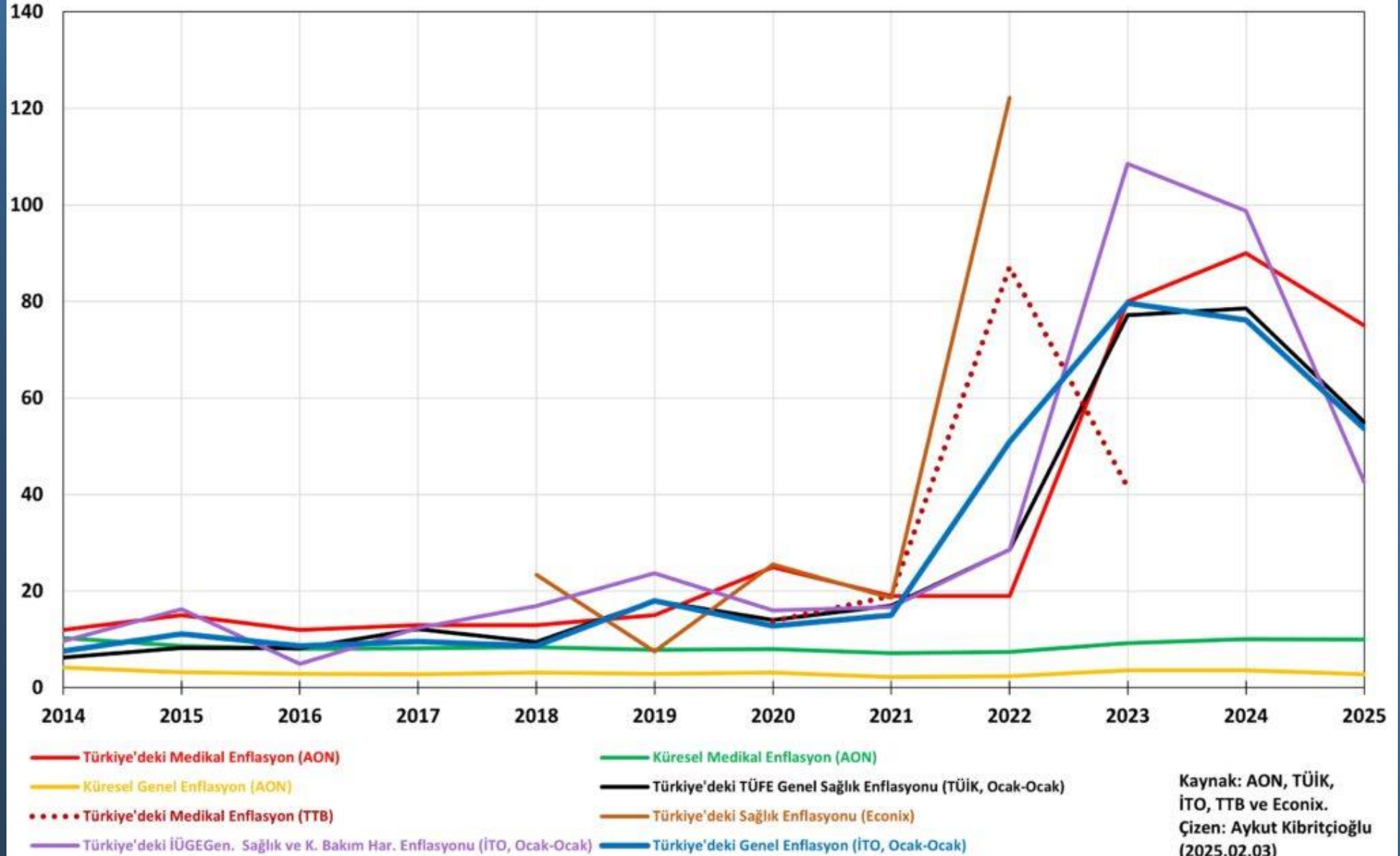
Bu sorunun cevabını bulabilmek için 2021 den bu yana ilgili istatistikleri değerlendirdik.

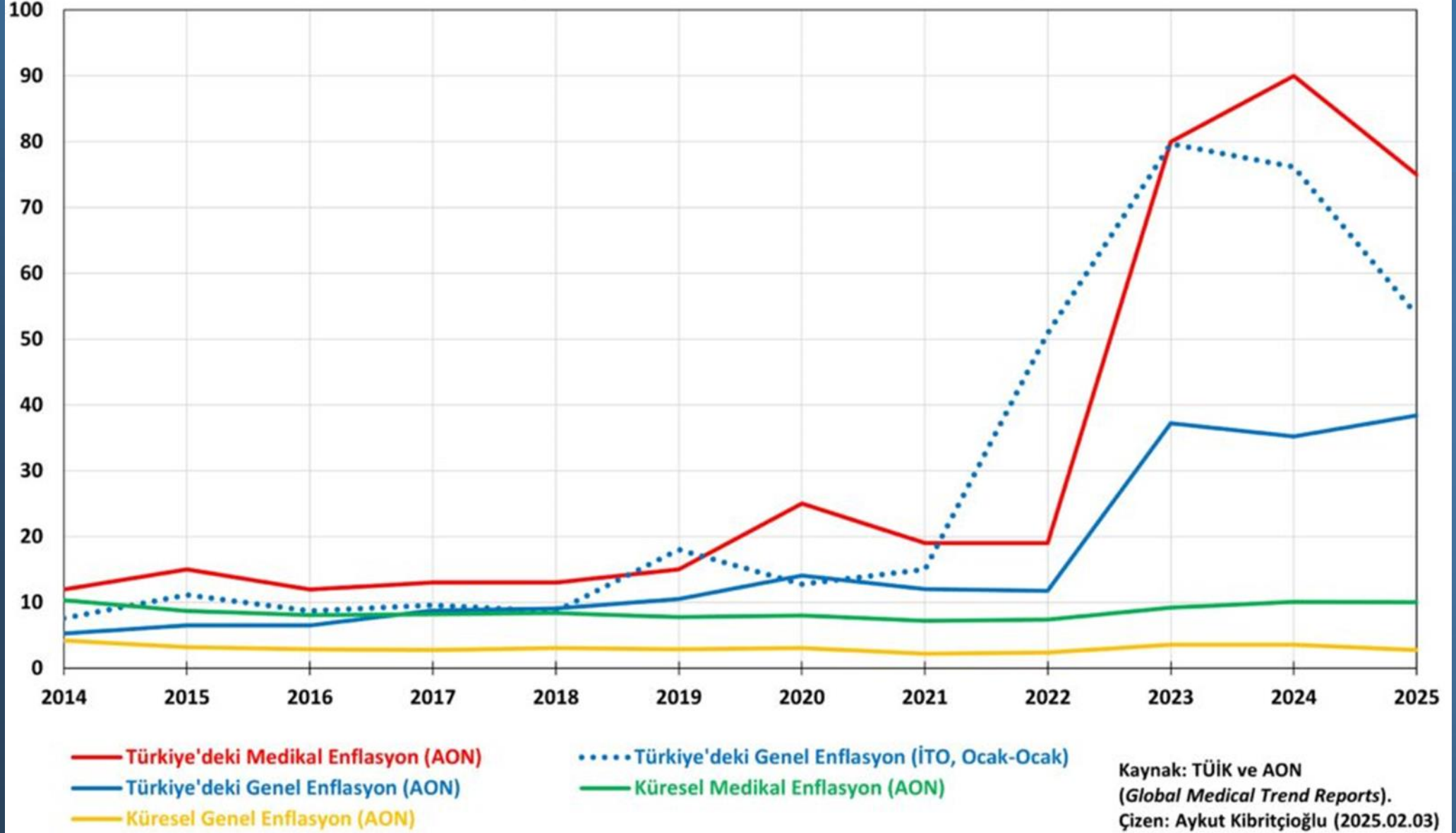
Türkiye’de Sağlık
Enflasyonu, genel
enflasyon oranlarının
birkaç puan üzerinde
gerçekleşmektedir.

Dünyadaki ve Türkiye'deki Genel Enflasyon ve Sağlık Enflasyonu (% , 2014-2025)

Dünyadaki ve Türkiye'deki Genel ve Medikal Enflasyon (% , 2014-2025)

Sağlık enflasyonunun, genel enflasyonun
üzerinde gerçekleşmesinin nedeni nedir?
Sağlık Hizmeti sunan kuruluşların bunda
payı nedir?

Tablo 8.1. Yıllara ve Kurum Türlerine Göre Toplam Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler

	2002	2020	2021	2022	2023	2024
Sağlık Ocağı	69.103.517	-	-	-	-	-
Aile Hekimliği	-	247.273.830	239.053.780	332.907.540	416.806.846	449.571.734
Verem Savaş Dispanseri	2.012.458	769.343	788.679	792.725	801.314	813.169
ÇEKÜS Birimi*	2.980.481	153.890	123.859	206.640	216.567	209.535
TSM'ler Tarafından Yapılan Diğer Muayeneler*	-	1.767.606	1.826.891	2.267.019	2.513.907	2.571.214
Özel Poliklinikler	731.132	435.764	598.356	774.934	782.357	775.575
Birinci Basamak Toplamı	74.827.588	250.400.433	242.391.565	336.948.858	421.120.991	453.941.227
Özel Tıp Merkezleri	9.824.802	14.527.627	15.672.466	17.248.270	14.872.035	13.320.281
Hastaneler	124.313.659	335.333.071	417.588.159	500.131.196	537.525.816	580.616.393
Sağlık Bakanlığı	109.793.128	242.701.322	308.173.929	379.606.795	424.550.715	466.094.368
Üniversite	8.823.361	31.725.506	40.102.992	45.746.680	45.534.172	48.283.052
Özel	5.697.170	60.906.243	69.311.238	74.777.721	67.440.929	66.238.973
2. ve 3. Basamak Toplamı	134.138.461	349.860.698	433.260.625	517.379.466	552.397.851	593.936.674
Genel Toplam	208.966.049	600.261.131	675.652.190	854.328.324	973.518.842	1.047.877.901

Kaynak: Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Kişi Başı Hastanelere Müracaat Sayısı

	2002	2020	2021	2022	2023	2024
Sağlık Bakanlığı	1,7	2,9	3,6	4,5	5,0	5,4
Üniversite	0,1	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6
Özel	0,1	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8
Toplam	1,9	4,0	4,9	5,9	6,3	6,8

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Bu verilere göre;

2020 yılında ülkede toplam hekime müracaat sayısı 7,23/yıl iken, 2024 yılında 12,32/yıl olmuş.

*Bu başvuruların 2020 yılında 4,04/yıl , 2024 yılında ise 6,83/yıl ı hastanelere olan başvurulardır.

*Bu başvuruların 2020 yılında 0,73/ yıl, 2024 yılında ise 0,78/yıl ı Özel Hastanelere olmuştur.

SONUÇ; Hekime başvuru sayısının artması Özel Hastanelere olan başvuru sayısının artmasından kaynaklanmamaktadır.

Bununla beraber 1. basamak polikliniklerde (muayenehaneler) hekime müracaat sayısı 2020 yılından 2024 yılına %78 lik bir artış göstermiştir.

Sonuç olarak 2020 ile 2024 yılları arasında yıllık hekime müracaat sayısı %70 artmıştır ve bu oranın sağlık enflasyonunun artmasında önemli bir faktör olduğu değerlendirilebilir.

Özel Hastanelerin sağlık enflasyonunun artışı ile ilişkisini değerlendirdiğimizde, sağlık enflasyonuna neden olmaktan ziyade bu tabloda olumsuz etkilendikleri ortaya çıkmaktadır.

Sağlık Hizmeti Sunucularının maliyetini oluşturan parametreleri bir hastane örneği üzerinden değerlendirdiğimizde ana başlıklar;

1 – Personel ücretleri (Asgari ücret)

2 – Döviz kurları

3 – İlaç ve malzeme özelinde fiyat değişimleri

4 – Genel enflasyon artışı etkileri

Bu başlıklardaki değişimlerin etkilerini maalesef tek tuşa basarak görmemiz mümkün değil. Örnek;

*Asgari ücret 2021 den 2026 yılına kadar 10.1 kat artmış.

*Kamu da çalışan 5/1 derecede bir hemşirenin maaşı 12,5 kat artmış,

*Kamu da çalışan 1/4 derecede bir uzman hekimin maaşı 16,1 kat artmış

Bu durumda Özel Hastanelerin giderlerinde en büyük pay olan personel giderleri (%50-60) ne ölçüde artmış sorusunun cevabı bu personelin sayısı, oranı, niteliği ile ilgili olarak her hastane için farklı çıkacaktır. Ama her durumda asgari ücretin artışının çok üzerinde gerçekleşeceği açıktır.

Benzer durum kur artışı ile ilgili de söylenebilir. 2021 yılından 2026 yılına gelindiğinde USD nin TL karşılığının 5.8 kat artmış olduğu görülmektedir. Bu göreceli olarak (diğer artan başlıklar ile karşılaştırıldığında) daha düşük bir artıştır.

2021 ve 2025 yılları arasında Sağlık Bakanlığı ilaç döviz kuru değışikliğı 5,87 kat (4,57 - 26,87 euro) olarak gerçekleşmiştir. Bununla beraber ilaç fiyatlarındaki değışim değışkenlik göstermektedir. NOT; Son dönemde savaş nedeniyle oluşan talep nedeniyle ilaç ve malzeme ithalinin sorun olabileceğı riski gözden uzak tutulmamalıdır.

ÖRNEK

2021- 2025 yılları arasında

- ibuprofen süsp. 14,36
- prednisolon amp. 9
- parasetamol flak. 8,86
- insülin 6,65
- metamazol amp. 4,73 kat artmış.

*Dolayısıyla her hastanenin kullandığı ilaç çeşitliliğine göre ilaç maliyeti artışı değişmektedir. Hastanemizde son 6 yılda ilaç maliyeti 7.25 kat artmıştır.

Türkiye’de 2020 den
2025 yılına kadar olan
sağlık enflasyonu
verilerine göre maliyetin
9,92 kat artmış olduğunu
görmekteyiz.

Fiyat düzenlemesi yapan TTB HUV ve SGK SUT fiyatlarında bu dönemde yapılan artışlar;

*TTB HUV 10,1 kat artmış
(2021 ocak 10.70 TL, 2026 ocak 109 TL)

*SUT artışları ise hizmet bazında değişiklik göstermekte olup, büyük çoğunlukla 7, 58, 9,58 ve bir kısmında 10 katın üzerinde hizmet fiyat artışları gerçekleşmiş.

TTB HUV düzenlemeleri her yıl ocak ayında (bazı yıllar ek olarak temmuzda) yapılmakla beraber, SUT fiyatlarında düzenli periyotlarda artış yapılmamıştır. Bu nedenle belli zaman dilimlerinde enflasyonun olumsuz etkisini hastaneler üstlenmek durumunda kalmışlardır.

Son 6 yılda TTB HUV düzenlemeleri ve SGK SUT fiyatlarındaki artışların, reel olarak hastane maliyetlerindeki artışın bir miktar altında kaldığı görülmektedir. Ancak Hastanelerin finansal sorunlarının temel nedeni maliyetleri ile satış fiyatı arasındaki fark olup, artışlardan bağımsız kendi maliyetlerini doğru hesaplamaları bir zorunluluktur.

ÖRNEK

Bir özel hastanede;

- * Ameliyathanenin saatlik kullanım maliyeti 2500 TL ile 5000 TL arasında değişmektedir.

- * Tek kişilik odada 1 gün yatışın sadece otelcilik anlamında maliyeti 3000 – 6000 TL arasında değişmektedir.

- * Hekim ücreti, ilaç, malzeme, laboratuvar, radyoloji vb. giderler eklenmemiş hali ile en az 5000 TL bu iki gider toplamıdır.

- * SGK SUT da apendektomi veya sezaryen paketi için ödenen rakam sadece bu iki kalemin maliyetini bile karşılamamaktadır.

Alınacak fark ücreti ile beraber toplam rakamın bile hastanenin maliyetini karşılayabilmesi mümkün görünmemektedir. Bu durumda bazı hizmetler için artış oranlarının değil, fiyatlanma parametrelerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak ; satış fiyatlarını belirleme inisiyatifi olmayan ve sağlık enflasyonu nedeniyle maliyetindeki artışı satış fiyatına yansıtamayan Özel Sağlık Kuruluşlarının, sürecin bu şekilde devam etmesi durumunda finansal sürdürülebilirliklerini sağlayabilmeleri mümkün görünmemektedir.

TEŞEKKÜR EDERİM...